

Poselství Svatého otce Lva XIV. k 10. Světovému dni chudých

Níže zveřejňujeme text Poselství Svatého otce Lva XIV. k 10. Světovému dni chudých, který slavíme v *neděli 15. listopadu 2026*, 33. neděli v mezidobí:

Poselství Svatého otce:

Hospodin je útočištěm chudého (srov. Ž 14,6)

1. Hospodin je útočištěm chudého (srov. Ž 14,6). Slova žalmisty naznačují cestu, kterou jsme povoláni projít u příležitosti 10. Světového dne chudých. Je třeba se opět vrátit k Božímu slovu, abychom si uvědomili, jak důležitou roli hrají chudí v životě církve. Slova žalmu se stávají kritériem posuzování křesťanského života, neboť odhalují Boží tvář a uznávají lidskou chudobu. V dramatickém historickém okamžiku, jakým bylo zničení jeruzalémského chrámu, se totiž lid cítil zbaven Boží přítomnosti a prožíval nebyvalou materiální i morální bídu.

Každé generaci se toto slovo zjevuje v celé své aktuálnosti. Hned od začátku poukazuje na rozpor, do kterého často upadáme i v dnešní době. První konstatování totiž zní takto: „Nerozumný si říká v srdci: ‚Bůh není!‘ Zkaženě, zvráceně jednají, nikdo nedělá dobro“ (Ž 14,1). Tato slova zdůrazňují kontrast mezi těmi, kdo se chovají moudře, a těmi, kdo naopak prožívají svůj život, jako by nad nimi nic nebylo. Je bohužel patrné, jak je i v dnešní době rozšířená sociální nespravedlnost, která pramení z bezohledné korupce, stejně politováníhodné jako diskriminační. Ztráta smyslu pro transcendenci v každodenním životě již není jen teoretickým popřením Boží existence, projevuje se spíše v tom, že se při budování osobní a sociální spravedlnosti nebere v úvahu Jeho dobrota a milosrdenství.

První, kdo musí snášet následky, jsou chudí, jejichž počet v mnoha společnostech – nikoli náhodou – narůstá. Absence Boha nestaví lidi vedle sebe ve vzájemném respektu, ale jednoho nad druhého ve znamení nadvlády a útlaču. Tak se projevuje znesvěcující logika útlaču a vyloučení, která marginalizuje a ponižuje. V těchto podmínkách se nacházejí nejen jednotlivci, ale celé národy. Slova žalmu znějí i dnes zcela pravdivě: „Jedí můj lid, jako by jedli chleba“ (Ž 14,4).

2. Volání chudých po spravedlnosti je dnes umlčováno nejrůznějšími, stále rafinovanějšími způsoby, až se veškeré jejich úsilí o prosazení vlastních nároků stává bezhlasým. Digitální prostředí radikalizuje předsudky vůči nim a prohlubuje příkop lhostejnosti, který obklopuje jejich záležitosti. Chudému nezbyvá než volat k Bohu (srov. Ž 34,7) a přednést svou stížnost Jemu, s jistotou, že bude vyslyšen, neboť Bůh je věrný a plný milosrdenství. Ti, kdo jsou utlačováni, ponižováni a bezbranní, i dnes stále více rostou v jistotě, že se musí odevzdat Bohu, plni důvěry a očekávání. V tomto naprostém odevzdání se znovu rozkvétá pocit vlastní důstojnosti, poznávají sestry a bratry, s nimiž mohou sdílet své sny, a naděje se tiše stává skutečností. Uchýlit se k Bohu znamená najít skutečnou a jistou ochranu, takovou, kterou mocní nemohou zaručit a kterou raději upírají.

Chudý však dokáže lépe než ostatní rozpoznat to podstatné, protože žije z podstatného. Ze všech lidí se nejvíce podobá Kristu, vnímá Boha jako své útočiště i tehdy, když se okolnosti zdají tomu odporovat, a je plný naděje v Jeho spravedlnost, která se brzy projeví. V noci opuštěnosti a osamělosti „přebývá chudý v úkrytu Nejvyššího“ (srov. Ž 91,1). Ti, kdo jsou zarmouceni, kdo trpí nespravedlností a jsou uráženi, kdo zakoušejí utrpení a bolest, kdo jsou osamělí a postrádají smysl života, mohou u Pána najít útěchu a novou motivaci.

3. Být útočištěm není jen příslibem, ale stává se skutečností v osobě Ježíše Krista. Bůh skrze vtělení svého Syna přebývá mezi námi a činí toto vytoužené útočiště konkrétním a viditelným. Ježíš Kristus je skutečně Božím útočištěm pro chudé. Svou poslušností Otci sestupuje až na nejnižší místo, kde se nacházejí ti nejmenší. Všem vychází vstříc a každému nabízí bezpečné

útočiště: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím“ (Mt 11,28). V Ježíši Bůh nejen chrání, ale sdílí lidskou chudobu až na kříž.

Chudí dnešní doby jsou ti, na které se zapomíná a kteří jsou vyloučeni ze společnosti – byli připraveni nejen o chléb, ale i o slovo a tvář. Kéž se tito lidé setkají s Božím Synem, který se stává blízkým všem, aniž by někoho opomíjel. Kéž se s ním setkají především v těch, kteří se nazývají křesťany. V církvi, jeho Těle, je to Ježíš, kdo nabízí chléb a přátelství, přináší světlo a horizont naděje, nazývá každého z nás jménem a vrací všem důstojnost. Ježíš Nazaretský je Božím darem chudým. V něm se všechna zaslíbení stávají skutečností. Pro všechny, kdo nemají domov, práci, vzdělání, jídlo ani zdraví, se otevírá nová cesta: sdílení jako projev Božího království (srov. Mt 5,3). Proti posedlosti těch, kdo hromadí bohatství jen pro sebe, stojí Boží vytrvalost, která skrze svědectví lidí z masa a kostí otevírá srdce a přijímá je do své lásky.

4. V Kristu jsme tedy i my povoláni, abychom se stali chudými a byli útočištěm pro chudé. Křesťanské společenství nemůže zůstat lhostejné vůči tolika lidem, kteří dnes stojí před branami a zůstávají neviditelní pro ty, kdo jsou uzavřeni za svými zdmi. Církve je ze své podstaty povolána k tomu, aby byla chudá a útočištěm pro chudé. Nezapomínejme na komentář svatého Augustina k podobenství o bohatém muži a chudém Lazarovi: „Jméno boháče nám zamlčel a jméno chudáka nám sdělil. Jméno boháče kolovalo od úst k ústům, ale Bůh je zamlčel; jméno chudáka zůstávalo bez povšimnutí, ale Bůh nám je zjevil. [...] Co by sis vybral ty? Být chudý jako Lazar, nebo bohatý jako ten druhý? Nenech se oklamat! Poslechni si, jaký byl konec, a všimni si oné špatné volby“ (Kázání 33A, 4).

Jak jsem připomněl v apoštolské exhortaci *Dilexi te*, „Bůh projevuje chudým zvláštní náklonnost. Pánovo slovo naděje a osvobození je určeno především jim, a proto by se také ani ve své chudobě, ani ve své slabosti nikdo neměl cítit opuštěný. A církev, chce-li být církví Kristovou, musí být církví blahoslavenství: církví, která dává prostor maličkým a jako chudá kráčí s chudými, tedy církví, kde mají chudí přední místo“ (čl. 21).

Nezbytně vyvstávají některé otázky, které si v tento 10. Světový den chudých naléhavě musíme nechat zaznít v našich myslích i srdcích. Jsme znamením Boha, který je útočištěm pro chudé? Uvědomujeme si svou chudobu a dáváme jí přednost před nespravedlivým bohatstvím? Snažíme se přicházet tam, kde se nacházejí chudí, a zakoušet tak jejich vyloučenost? Nasloucháme jejich myšlenkám a sdílíme jejich očekávání? Vyslovujeme jejich jména s Boží něhou? Oživuje a podporuje v nich naše křesťanská láska touhu po spravedlnosti a vykoupení? Tyto a mnohé další otázky nás nutí k vážnému zpytování svědomí, abychom ověřili, jakými se ještě máme se stát ve prospěch chudých a pro jejich osvobození. Tehdy uvidíme, že chudí se sami stávají útočištěm pro ostatní. Zkušenost chudoby nás činí obzvláště vnímavými k obnovené solidaritě tváří v tvář výzvam.

Kristova láska nás totiž činí účastnými na Božím životě lásky. V tomto smyslu jsou křesťané povoláni nejen k tomu, aby hledali útočiště v Bohu, ale také k tomu, aby se v Bohu stali útočištěm pro druhé, aniž by „rozlišovali mezi tím, kdo pomáhá, a tím, komu je pomáháno, mezi tím, kdo zdánlivě dává, a tím, kdo zdánlivě přijímá, mezi tím, kdo se jeví jako chudý, a tím, kdo cítí, že nabízí svůj čas, své schopnosti a pomoc. Jsme církev Páně, církev chudých, všichni jsme vzácní, všichni jsme nositeli jedinečného Božího slova. Každý je darem pro druhé“ (Kázání, 17. srpna 2025).

800. výročí úmrtí svatého Františka z Assisi nás vybízí k připomenutí, jak ho jako poutníka dorazivšího do Říma k hrobu apoštola Petra přepadl soucit s žebráky. Aby pochopil a prožil jejich utrpení, svlékl si své šaty a vyměnil je za otrhané šaty jednoho z nich, posadil se, aby žebrel, a strávil celý den mezi chudými s radostí v duši (srov. Františkánské prameny, 1405–1406). Chceme svědčit, že i dnes je možné prožít stejnou radost, když se vžijeme do situace chudých a nasloucháme jim, místo abychom o nich pouze mluvili. Kdo má Boha za útočiště, je svobodný činit prorocká rozhodnutí, která svědčí o tom, že vše lze přehodnotit od základů, v pokoře a bratrství, které jako jediné uzdravují svět zraněný povýšeností.

Věřím, že tento X. Světový den chudých může být významným okamžikem pro znovuzrození tváře mnoha bratří a sester, kteří hledají útočiště v Bohu a touží se v našich společenstvích cítit jako doma. Udržujme živou poslušnost Božímu slovu, které nás vybízí k obrácení srdce. Kéž se za nás

přimlouvá Panna Maria, která v ukřižovaném těle svého Syna kontemplovala Boží lásku, která nasytí hladové a bohaté propustí s prázdnou (srov. Lk 1,53).

Ve Vatikánu dne 13. června 2026, na památku sv. Antonína z Padovy.

PAPEŽ LEV XIV.